

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Tobias senior cœcus, piscis felle curatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

derare, desiderando querere, querendo invenire, inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare. Da mihi Deus meus te, redde mihi te, en amo te, atque si parum est amem validius. Non possum metiri, ut sciam, quantum mihi desit amoris tui ad id, quod satis est, ut currat vita mea in amplexus tuos, nec avertatur, donec abscondatur in abscondito vultus tui. Hoc tamen scio, quia male mihi est, prater te Domine, non solum extra me, sed et in me ipso. Omnis enim copia, qua Deus meus non est, egestas mihi est.

O ergo Deus meus, & omnia. Extra te omnia vanitas, amaritudo, tedium, sollicitudo, deformitas, forditudo, meta umbra, mors merissima. Qui te unum deseruit bona simul omnia a se projicit. Bonum namque, quod neque in deterius commutari potest, tu solus es; qui simpliciter solus es, cui non est aliud vivere, & aliud beatè vivere, quia tua beatitudo tu es. Nos verò, quibus est aliud vivere, & aliud beatè vivere, omne quod vivimus, & beatè vivimus, tibi debemus. Deum deseruisse, est bonis omnibus excidisse. Hic denuo Hieremias vates vociferatur: Duo mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquæ vivæ; & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas. Heu quam insana fatuitas! In proximo salit fons saluberrimus, & stolidi ad volutabrum properant immundissimum, ut inde hauriant.

O tandem icthi pisces! Quid conchas venamini labore tam vano, tam noxio? Deus est gemmarum, unionum, margaritarum, bonorum omnium mare immensissimum. Veltrum est hoc mare totum, si vultis esse veltrum.

CAPUT IX.

Tobias senior, cæcus, piscis felle curatus.

Am patriam repetebat Tobias cum comite suo Raphaelis Angolo. Ubi verò ad urbem Charan, quod itineris dimidium erat, deventurum, comes cælestis: Tobias frater, inquit, scis quemadmodum reliquisti patrem tuum. Si placet itaque tibi, præcedamus & lento gradu insequantur ter nostrum familia simul cum conjuge tuâ, & cum animalibus. Placuit consilium comitis & ad eum omnino modum iter est institutum. Mox iterum comes: Tolle tecum, inquit, ex felle piscis, erit enim necessarium. Nam ubi introieris domum tuam, statim adora Dominum Deum tuum, & gratias agens ei, accede ad patrem tuum, & osculare eum, statimq; lini super oculos ejus ex felle isto piscis, quod portas tecum. Scias enim, quoniam mox aperientur oculi ejus, & videbit pater tuus lumen celi, & in aspectu tuo gaudebit. Omnia ex ordine fecit Tobias; oculos parentis felle inunxit. Nec parens hoc collyrium recusavit, sed horâ fermè dimidiâ illud sustinens suâ ipse manu gramias* ab oculis absterlit, & ita visum felicissimè recepit. Tantarum virium fel fuit. Hoc loco differendum, mordaci felle totum adversarum intelligentiam mirè collustrari, ideòque quidquid ejusmodi fellis allinitur patienter & æquo animo tolerandum esse. Humanæ miseræ fel illuminat, & visum hebetatum vel perditum restituit. Ita de utilissimo hoc collyrio jam plura.

§. I.

In domibus, quibus nihil taperiorum est, & tamen mundities cordi est, omnia lignea, sellæ, scamna, mensæ, lacunar, parietum crustæ juniperino gummi præliniuntur. In hoc Orbe, in hac lacrymarum valle omnia obliniuntur felle humanæ miseræ. Quocunque vertas oculos, mæroris, sollicitudinis, doloris, amaritudinis & afflictionis plurimum ubique videas; omnia felle lita. Quod testatur Hieremias vates: Dominus Deus Hier. cap. 8. noster, inquit, silere nos fecit, & potum dedit nobis aquam felle, potavimus enim Domino. In lactu sumus, & fel bibi-

In hoc orbe omnia obliniuntur felle humanæ miseræ. Hier. cap. 8. noster, inquit, silere nos fecit, & potum dedit nobis aquam felle, potavimus enim Domino. In lactu sumus, & fel bibi-

mus. Ita minatus olim Deus: Ecce ego, inquit, cibabo populum istum absinthio, & potum dabo eis aquam fellis. Idem Hieremias Threni loquuntur: Circumdedit me felle & labore. Ubique mæror, ægritonia, dolor, & plurima mortis imago. Nulla domus tam felix, ubi fel istud in cibum ac potum non apponatur.

Non domus & fundus, non eris acervus & atri Agroti domini deduxit corpore febris, Non animo curas.

Sed quisquis es, mi Christiane, tolle fel istud non invitâ manu: est enim necessarium ad reparandam oculorum aciem. Reverâ si quidquam est, quod oculos mentis vegetet, acuat, novo donet lumine, fel istud est. Quæ nocent, docent. Adversâ intelligentiam mirificè collustrant. Afflictio Christianæ prudentiæ mater. Multa Afflictio cernimus errando. Fellea calamitatis amaritudo certum ac nobile pharmacum ad visum marcentem ac hebetem corrigendum: ad cæcam oculorum caliginem abstergendam non est potentius nec salubrius collyrium, quam afflictio. Homo afflictio in seipsum descendit; præterita deplorat, futura sperat, æternitatem cogitat, tam Deum, quam seipsum rectius nosse orditur. Vexatio dat intellectum, Siraçidâ teste: Flagella & doctrina in omni tempore sapientia. Hinc & ejusdem votum est: Quis super posse in cogitatu meo flagella. Glaucoma demit oculis fel istud afflictionis. Hic in exemplum Triumvirorum singulares Numinis amicos, Hieremiam, Petrum, Tobias, sub aspectum dare proderit.

Hieremias multâ lacrymis infusus: Ego, inquit, vir videns pauperatem meam in virgâ indignationis ejus. Non pauperem tantummodò se fateatur: nam Israëlitarum nemo non pauper illo ævo; captivi omnes erant: Sed insuper suam a se pauperatem videri ait, perinde si dicat: Ego, meique cives ac tribules oculis jam cernimus, quod Isaias, Sophonias, aliiq; vates prædixerunt. Vera sunt, verissima eorum oracula. Pauperes facti sumus nimis. Nunc demum capimus, quàm seipsum habemus partem Deum, qui connivere aliquantulum videtur & indulgere filiis petulantibus, correptis demum virgis & baculo ferit nocentes. Nunc oculi nostri ad hæc omnia aperti. Castigasti me, & eruditus sum, quasi juvenisulus immitus. Converte me, & convertar, quia tu Dominus Deus meus.

§. II.

Petrus charissimus quidem Christo discipulus, sed à magistro crebrius mordaci hoc felle aspersus. Morderet Christus de futuris cruciatibus suis & morte. Et assumens ei Petrus, cepit increpare illum, dicens: Abstine à Domino, non erit tibi hoc. O Petre, quàm parum consideratè ista? Hæc pia cæcitas felle curanda est: Vade post me Satana, ait Christus, scandalum es mihi, quia non sapi es, quia Dei sunt, sed ea, quæ hominum. Ita etiam cum ad olivarium clivum præservidus Petrus gladium stringeret, & vim pararet, audiit à magistro: Omnes qui acceperint gladium, gladio peribunt. Quàm parum oculata fuit hæc audacia, se unum, tot armatis opponere? Sed dixerit Petrus: Hoc potentia divinæ non difficile. Sanè non est. At si modò defensione foret opus, An non illa Numinis potentia, plus quàm duodecim legiones Angelorum exhibere potuisset? Petre, scripturarum rudis es. Quomodo enim implebuntur scripturæ, quia sic oportet fieri? Mordere poterat fel istud, sed oculos Petro reddidit, ut gladium conderet vaginâ. His annumerandum & illud. In Herodis carcere servabatur Petrus quatuor quaternionibus militum traditus, geminis catenis vinctus, ad capitale supplicium die altero producendus. Eâ ipsâ nocte Angelus carcerem ingressus adstruxit, & lumen resulsit in habitaculo, percussitque latere Petri excitavit eum, dicens: Surge velociter. Et ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit autem Angelus ad eum: Præingere, & calceæ te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: Circumdâ tibi vestimentum tuum, & sequere me.

Quanti

Quanti, ô Deus, jacent captivi vario scelere contaminati, quos vitiorum consuetudo incolita, societas prava, & mali affectus custodiunt, ne carceres effringant. Catenâ geminâ, *Dulcedo peccati, & Horror penitentia.* His ligantur, ne ad veram animi libertatem evolent. Innet tor ac tanta corporis animique pericula sepe cogitatio nulla de Deo, de inferis, de cælo nulla. Heu miser! & cæci! Luce crastinâ ducentur; jam hiant inferi & expectant; animi salus agitur æterna; Æternitas vicinissima est. Si malus est obitus, immortalis sequitur interitus. Et quomodo tandem nil horum metuunt? Quia dormiunt. Monet Angelus, Ecclesiastes urget, conscientia vellicat, homines proberi erudiunt, & cavere jubent; Non cavent, quia dormiunt: Exempla sub oculos ponuntur sanctiora, ingeruntur libri, memoria mortis inculcatur. Sed frustra: Oculi sunt clausi; dormiunt. Tandem adest excitator Deus, & gravi morbo, aut grandi pecuniâ damno, aut acerbo casu alio dormientis pigrum latus tundit, fel inspergit, acerba redditur vita, evanescit voluptas, tædet vivere. Hic jam panduntur oculi, jam vigilant, jam cernitur adstare Angelus. Quod si nec percussit quidem evigilet, non jam inter dormientes, sed inter mortuos numerandi. Quibus fel istud nil adfert meliora, jam depositi, jam conclamati sunt: moriantur, abeant, quod adeo festinant. Evigilabunt demum, sed nimis serò. Sepulcro purpuratis, elevans oculos suos, vidit Abraham, sedulo à longè, sed vidit, cum jam esset in tormentis. Vera quidem, sed fera nimis vigilia. Sed hoc ipsum Petri dormientis speculum vertamus; alia & meliora cernemus.

Petrus inter milites duos sibi proximos jacet, duplici catenâ vincetus, jam capitis damnatus, die alterâ supplicio afficiendus, ille tamen tranquillâ conscientia, exclusis curis, omni metuposito securus dormit, ac si mollissimo cubaret lectulo, in hominis amicissimi cubiculo: Ita profus placidissime conquiescit & respirat, qui divinam providentiam erectâ mente considerat, & illud alto pectore gerit infixum: Ita Deo visum est, ita supremo Numini placet, ut hoc, & hoc, & illud atque istud patiar. Lubens volens. Hic certe dormit suaviter, licet ærumnarum medius agat; nam velut tuissimâ navi recubatur, quâ vel dormiens provehitur semper tam magnis itineribus, quàm turis. Navarchum habet Deum, cui se suâque omnia plene commisit. Ita Jacob indormit saxo, & amantissimo pascitur spectaculo. Ita idem fatali lectulo jam compositus ad mortem placidissime supremam horulam expectavit. Quod divinâ paginâ dicunt *Adoravit Israël Dominum, conversus ad lectuli caput.* Quod septuaginta Interpretes ita efferunt: Adoravit Israël summitatem virgæ ejus. Providentiâ divina lectulus est suavissimus consideranti eam. Hic sine metu securus conquiescit, quisquis divinâ se providentiâ integre committit. Supplicia & pœnæ omnes, quibus hic afficimur, patris amantissimi virgæ sunt, quibus ad cælestem sapientiam erudimur. Idcirco Hebræorum regum optimus: *Virga tua, inquit, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* Hæc alios terrent & dejiciunt, me consolantur & erigunt, aliis molestiam & fastidium, jucunditatem mihi pariunt & gaudium, me docent & illuminant.

Tolle igitur tecum ex isto felle, est enim necessarium. Morder quidem, & urit, sed oculos aperit, visum restituit. In Tobia Triumvirorum hæc tertio id cernere licebit. Tobias pater, cum ejus oculos hoc felle piscis linitisset filius, *sustinuit quasi dimidiâ serè horam, & cepit albugo ex oculis ejus, quasi membrana ovi egressa. Quam apprehendens Tobias traxit ab oculis ejus, statimq; visum recepit.* Extemplo senex optimus in divinas laudes effusus: *Benedico te Domine Deus Israël, inquit, quia tu castigasti me, & tu salvasti me.* Cæcitatâ meâ causam non fortunâ malâ, non hirundinibus, non eventui fortuito impingo: Tu castigasti me, perinde ac si hirundinem sordes in oculos

A meos tuâ manu conjecisses. Quidquid hoc mali fuit, à te fuit: Tu hoc fecisti, tu visum, quem dederas, jure ademisti in meam cogitationem justissimam. Tu meâ cæcitatâ auctor, tu meus, & omnium hominum castigator es æquissimus. Tibi ad inferendam mihi cæcitatem hirundines pro instrumento sunt famulatae. Sicut igitur mihi à te visus cæcitas est immissa, ita etiam à te solo sanitas est restituta, & visus redactus, illitum fel palpebris instrumenti vicem habuit. Tu castigasti sicut filium amantissimus pater. Scio, *Quem diligit Dominus, Prov. cap. 3: corrumpit, & quasi pater in filio complacet sibi.* Tu quoque salvasti me. Tibi uni ut medico longè peritissimo fostrum debeo. Eadem manus tua, & vulnerat & sanat.

Atque hæc talis cogitatio totum hominem mirificè illuminat. Ita cogitemus, ita loquamur: Hæc amaritudo, Domine, hæc afflictio, hæc ærumna, hæc calamitas & ægritudo, à te uno & solo est; te auctore, te volente ac jubente hoc mihi contingit. Ita fieri melius tibi visum, quàm non fieri. Scio, ab omni æternitate voluisti, ut ego hoc, & hoc, atque hoc quoque paterer. Patiar libenter, quia tu voluisti me istud pati; quia tibi sic placet. Tu castigasti me, tu salvasti me.

Tobias visum jam restituito, actisq; Deo gratias: *Et Tob. cap. 15: ecce, inquit, ego video Tobiam filium meum.* An non suam quoque conjugem, filii ductorem, suam familiam vidit? An Tobias vidit utique & ista. Sed oculis singulariter in filium defixis: video, inquit, hominem mihi charissimum, & alterum me, proximum mihi. Ita homo cujus oculos fel illitum afflictionis: Nunc demum, ait, Deum meum video, & me ipsum: Nunc agnosco, quàm paterno animo me corripas. Urit quidem fel tuum, sed oculorum tenebras extergit: ita suam quilibet paupertatem, suas ita miserias cernit, & oculos identidem ad te Deum refledit. *Benedictus Deus Dominus Israël, quia tu castigasti, & tu castigando salvasti.*

Non tantum æctum felle mixtum Christus præbibit, sed & nobis eundem felle calicem propinavit; respondendum est propinanti. Hic illud legis est certissimæ: Aut bibe, aut abi: Lex ista, teste Tullio, in Græcorum convivii obtinebat. Istius moris Diogenes Laërtius mentionem injiciens: At nostri Mnæmones, inquit, hæc quoque leges præscribunt. Aut bibe, inquit, aut, hunc cantharum, quantum est, in caput impingam tuum. In cenâ jam profanâ poculum oblatum non respicimus, & Christo ad suum calicem bibendum exhortanti oblectabimur? Hunc morti jam vicinus nobis omnibus destinavit. Ita enim inter olivea Patrem rogavit: *Transseat ad me calix iste; ad meos à me transeat; & ipsi felleum hunc potum hauriant meo honori, suæ salutis.*

Hic ego Christianos omnes Angeli verbis altum in clamo: Tollite vobiscum ex isto felle, est enim necessarium. Nemo abnuat, nemo tergiversetur, aut gravatè id faciat. Frustra reculamur. Bibendum & respondendum est. Aut ergo bibite, aut abite, cum Christo partem nullam habituri. Fel istud afflictionis oculos claros, acres, vegetos reddit; tam Dei, quàm sui ipsius notitiam ingerit. Initium veræ sapientiæ, desiderare Deum, & seipsum nosse.

CAPUT X.

Tobias uterque divinis beneficiis mirè gratus.

Abellarius è cælo herum suam Tobiam in viâ instruens: *Vbi introieris, inquit, domum tuam, statim adora Dominum Deum tuum, gratias agens ei.* Perinde si dixisset: Mi Tobia hoc agamus ante omnia, divinatorum beneficiorum memores simus. At nunquam erimus grati, nisi statim simus. Qui gratè beneficium accepit, Deo primam

Tob. cap. 11: vers. 7.

Pro beneficiis divinis ante omnia grati agende